

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06.12.2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na podstawie ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2017 poz 2336 ze zm) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) działając z urzędu uchylił prawomocną decyzję z dnia 05.09.2013r. znak (...) -1/15 przyznającą J. B. (1) prawo do wcześniejszej emerytury rolniczej, odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej w okresie od 28.08.2013r. do 27.08.2018r. oraz zmienił decyzję z dnia 12.07.2018r. znak (...) -1 w części dotyczącej okresów ubezpieczenia uwzględnionych przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury rolniczej.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż okres pracy J. B. w gospodarstwie rolnym teściów nie może zostać zaliczony do uprawnień i wysokości emerytury rolniczej, ponieważ brak jest podstaw prawnych do uznania ww. za domownika gdyż w tym czasie wnioskodawca podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu z innego tytułu. Organ wskazał, że złożone przez wnioskodawcę oświadczenie w toku ubiegania się o wcześniejszą emeryturę rolniczą, że w okresie pracy w gospodarstwie teściów nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z innego tytułu zakwalifikowane zostało jako świadome wprowadzenie w błąd organu rentowego. W konsekwencji organ rentowy zmienił decyzję przyznającą wnioskodawcy prawo do emerytury rolniczej w wieku emerytalnym, w części dotyczącej okresów ubezpieczenia uwzględnionych przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury poprzez odjęcie okresu pracy w gospodarstwie teściów. Tym samym mimo ukończenia 60 lat i przekazania gospodarstwa rolnego na dzień 28.08.2013 r. wnioskodawca nie spełnił warunków do przyznania emerytury rolniczej, ponieważ nie udowodnił wymaganego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno –rentowemu przez okres co najmniej 30 lat, bo legitymował się stażem w rolnictwie wynoszącym 29 lat 10 miesięcy i 5 dni. Organ rentowy uznał, iż J. B. (1) warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury rolniczej spełnił w dniu 28.08.2018r., bowiem osiągnął wiek emerytalny 65 lat i legitymuje się okresem 25 lat pracy w gospodarstwie rolnym i podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zatem przy ustalaniu części składkowej emerytury zaliczono okres: 01.11.1983r.-05.09.2013r., łącznie 29 lat, 10 miesięcy i 5 dni. Po uwzględnieniu opłaconych wyższych składek na ubezpieczenie rolnicze w okresie 1984-1990 wskaźnik części składkowej wynosi 34,18%, wskaźnik części uzupełniającej 90,00%.

/ decyzja k. 100-101 akt KRUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 17.01.2019 r. złożył pełnomocnik J. B. (1) wnosząc o jej zmianę ewentualnie uchylenie i umorzenie postępowania.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł, że brak podstaw do uznania, iż w przedmiotowej sprawie zachodzi przesłanka świadomego wprowadzenia organu rentowego w błąd gdyż J. B. składając kwestionowane przez Kasę oświadczenie nie miał świadomości w tym przedmiocie w szczególności, bowiem nie został pouczony przez organ, iż w czasie pracy w gospodarstwie teściów nie mógł pracować zawodowo. Ponadto błędnie uważał, iż oświadczając, że w tym okresie nie podlegał innym ubezpieczeniom chodzi tu o ubezpieczenie rolnicze. Organ też nie żądał weryfikacji tej informacji zwłaszcza przedłożenia dokumentów z innych miejsc zatrudnienia. Ponadto w ocenie skarżącego brak jest podstaw do tego, by nie zaliczyć okresu pracy u teściów jako okresu uzupełniającego okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i ich rodzin osobie jednocześnie pracującej zawodowo /uzasadnienie wyroku SA w Białymstoku z dnia 16.07.2014 r. III AUa 1941/13 Lex 1493859/

/ odwołanie k. 3-5/

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o jego oddalenie w całości podtrzymując argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie k. 7-8v./

Na rozprawie w dniu 2.04.2019 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie. Wniósł o uchylne decyzji z uwagi na to, iż wnioskodawca spełnia przesłanki do prawa do emerytury, wycofał wnioski o zmianę decyzji. Pełnomocnik KRUS wniósł o oddalenie odwołania.

/ stanowiska procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 2.04.2019 r. 00:01;27 -00:09;22/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, co następuje:

J. B. (1) urodził się w dniu (...)

/okoliczność bezsporna/

W okresie 1972-1983 wnioskodawca pracował w gospodarstwie teściów. Za ten okres nie była opłacana składka.

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:28:26 -00:29:21 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00;05:24 -00:16:53, zeznania świadka M. B. protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:16:53 -00:28:17/

Wnioskodawca opłacał składkę na ubezpieczenie społeczne rolników od momentu przepisania na niego gospodarstwa rolnego.

/ akt notarialny k. 17 akt KRUS zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:28:26 -00:29:21 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00;05:24 -00:16:53, zeznania świadka M. B. protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:16:53 -00:28:17/

Jednocześnie w okresie od 02.09.1969 do 31.05.1983 wnioskodawca pracował na kolei. W okresie tego zatrudnienia 25.04.1974 - 13.04.1976 wnioskodawca odbył służbę wojskową.

/ świadectwo pracy k. 83 akt KRUS zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k.84-85 książeczka wojskowa k. 86-91 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:28:26 -00:29:21 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00;05:24 -00:16:53, zeznania świadka M. B. protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:16:53 -00:28:17/

Wnioskodawca przepisał gospodarstwo na syna w 2011 r. i wtedy ubezpieczył się jako domownik.

/ akt notarialny k. 19 akt KRUS zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:28:26 -00:29:21 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00;05:24 -00:16:53/

W dniu 30.08.2013r. J. B. (1) złożył w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia społecznego wniosek o emeryturę rolniczą wcześniejszą

/ wniosek k. 1- 1v akt KRUS/.

Wnioskodawca składał wniosek z żoną.

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:28:26 -00:29:21 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00;05:24 -00:16:53, zeznania świadka M. B. protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:16:53 -00:28:17/

Do wniosku wnioskodawca dołączył m.in.:

- zaświadczenie z dnia 30.08.2013r. dotyczące podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, okresów podlegających zaliczeniu oraz wysokości opłaconych składek za okres: 01.11.1983- 31.12.1990, 01.01.1991 -05.05.2011, 06.05.2011 -nadal;

-kwestionariusz z dnia 30.08.2013r. dotyczący okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia

-oświadczenie potwierdzające wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym teściów J. i J. P. w B. w okresie od 10.03.1982 do 31.12.1982r.

- poświadczenia o adresach i okresach zameldowania

-zeznania świadków,

- akt notarialny nabycia gruntów z dnia 26.10.1983

- akt notarialny - umowa darowizny gruntów rolnych z dnia 06.05.2011

-oświadczenie J. B. (1) z dnia 30.08.2013r. potwierdzające, że „w okresie objętym zeznaniami świadków nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z innego tytułu, nie odbywał czynnej służby wojskowej”

/ zaświadczenie k 2-7 akt KRUS, kwestionariusz k. 9-9v akt KRUS oświadczenie k. 10 akt KRUS poświadczenia o adresach i okresach zameldowania k.14-15 akt KRUS zeznania świadków k. 11-13 akt KRUS, akty notarialne k. 17 i 19 akt KRUS oświadczenie k. 27 akt KRUS.

W kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia należało podać kolejno okresy nauki, pracy w gospodarstwie rolnym, okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz udokumentowane okresy: służby wojskowej, podlegania ubezpieczeniu z innego tytułu, pracy przymusowej po 1.09.1939r., itp.,

/kwestionariusz k. 9-9v akt KRUS/

We wskazanym kwestionariuszu J. B. oświadczył:

- 10.03.1982 - 31.12.1982 praca w gosp. rolnym teściów - zeznania świadków,

- 01.01.1983 - 25.10.1983 brak ubezpieczenia,

- 26.10.1983 r. - 05.05.2011 praca we własnym gospodarstwie,

- 06.05.2011 - nadal praca w gospodarstwie syna - domownik;

/kwestionariusz k. 9-9v akt KRUS/

Wnioskodawca zarówno w kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia jak i oświadczeniu dotyczącym potwierdzenia, że „w okresie objętym zeznaniami świadków nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z innego tytułu, nie odbywał czynnej służby wojskowej” został pouczony o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania wynikającej z art. 233§ 1 kk.

/kwestionariusz k. 9-9v akt KRUS, oświadczenie k. 27 akt KRUS /

Wnioskodawca dostał dokumenty i musiał je sam wypełnić. Nikt go o nic nie pytał. Nie wiedział że zatrudnienie w (...) ma wpływ na emeryturę rolniczą. O tym, że musi mieć zeznania świadków za 1982 r. poinformował go pracownik KRUS.

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:28:26 -00:29:21 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:05:24 -00:16:53, zeznania świadka M. B. protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:16:53 -00:28:17/

Wnioskodawca nikomu nie mówił, że miał ubezpieczenie inne niż rolnicze.

/zeznania świadka M. B. protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:16:53 -00:28:17/

W oparciu o wymienione wyżej dokumenty decyzją z dnia 05.09.2013r, znak (...) -1/15, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał J. B. prawo do emerytury rolniczej „wcześniejszej”. W decyzji uznano iż wnioskodawca udowodnił wymagane co najmniej 30 lat pracy w gospodarstwie rolnym i podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu (zaliczony został okres: 10.03.1982- 31.12.1982, 01.11.1983-31.12.1990, 01.01.1991-05.09.2013, tj. łącznie 30 lat, 7 mies. 27 dni), ukończył 60 lat życia oraz zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

/Decyzja k. 33 akt KRUS/.

Decyzją z dnia 12.07.2018r., znak (...) -1 działając z urzędu, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ponownie przeliczył świadczenie wnioskodawcy i od dnia 01.08.2018r. przyznał odwołującemu emeryturę rolniczą ze względu na osiągnięty wiek emerytalny.

/ decyzja k. 77 akt KRUS/.

W dniu 12.10.2018r. wpłynął do KRUS wniosek o udostępnienie danych osobowych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. w sprawie złożonego przez J. B. (1) w dniu 27.09.2018r. wniosku o emeryturę z FUS

/ pismo k. 79 akt KRUS/.

W dniu 19.10.2018r. Kasa zwróciła się do ZUS z wnioskiem o udzielenie informacji dotyczących okresów zatrudnienia ww.

/ pismo k. 80 akt KRUS/

Pismem z dnia 30.10.2018r. ZUS poinformował, że do wyliczenia kapitału początkowego uwzględnione zostały J. B. okresy

02.09.1969 - 24.04.1974 - (...),

25.04.1974 - 13.04.1976 - służba wojskowa,

12.05.1976 - 31.05.1983 - (...).

Do pisma ZUS dołączył kserokopie: świadectwa pracy, zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz książeczki wojskowej.

/pismo ZUS k. 82 akt KRUS, świadectwo pracy k. 83 akt KRUS zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k.84-85 książeczka wojskowa k. 86-91/

W dniu 28.11.2018r. Kasa otrzymała pisemną informację z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznaniu J. B. (1) od dnia 01.09.2018r. emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Okresy pracy w rolnictwie nie zostały uwzględnione.

/ pismo k 97 akt KRUS, zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 2 kwietnia 2019 r. 00:28:26 -00:29:21 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00;05:24 -00:16:53/

Z uwagi na wskazane okoliczności w dniu 06.12.2018r. została wydana zaskarżona decyzja.

/ decyzja k. 100-101 akt KRUS/

Decyzją z dnia 06.12.2018r. załączoną do spornej decyzji ustalono nową wysokość emerytury rolniczej wnioskodawcy, która od dnia 1.01.2019 r. wynosi brutto (...),94 netto 959,94 zł

/ decyzja k. 102 Akt KRUS/

Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał następującej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Odwołanie jako bezzasadne podlega oddaleniu.

Na wstępie podnieść należy, iż ustalony stan faktyczny co do zasady był niesporny między stronami. Wynik sprawy zależał zaś przede wszystkim od oceny kwestii prawnych i sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy w spornym okresie od 10.03.1982r. do dnia 31.12.1982 wnioskodawca jednocześnie zatrudniony w oparciu o umowę o pracę polegał rolniczemu ubezpieczeniu jako domownik rolnika nadto oceny czy składając wniosek o wcześniejszą emeryturę rolniczą świadomie wprowadził organ rentowy w błąd, co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia.

Zgodnie z art. 19 ust. 1, ust. 1 a pkt 1 i ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 roku (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)osiągnął wiek emerytalny określony w ust. 1a i 1b;
- 2)podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1)osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2)podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3)zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Zgodnie zaś z ust. 2a art. 19 w/w ustawy przepis ust. 2 stosuje się do rolnika, który do dnia 31 grudnia 2017 r. spełnił warunki, o których mowa w ust. 2.

Z kolei art. 20 ust. 1 - 3 przywołanej ustawy stanowi, iż do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Okresów o których mowa w ust. 1 nie zalicza się do okresów ubezpieczenia jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku.

Zgodnie z treścią art. 6 pkt 14 cyt. ustawy okresami podlegania określönemu ubezpieczeniu społecznemu są tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek. Podkreślenia wymaga także fakt, że od 1 stycznia 1983 r. istnieje ustawowy obowiązek odprowadzania składek przez rolników na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...).

Znamiennym dla rozpoznania niniejszego przypadku jest również, iż przed wejściem w życie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) osoba prowadząca gospodarstwo rolne (podobnie jak domownik) nie podlegała ubezpieczeniu rolniczemu w związku z brakiem regulacji prawnych. Ustawa z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin dotyczyła rolników a nie objęła domowników, w stosunku do których podleganie ubezpieczeniu rolniczemu wprowadziła dopiero ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 268). Ta ostatnia ustawa zawierała definicję domownika, który objęty został ubezpieczeniem rolniczym. Art. 2 pkt 2 cytowanej ustawy stanowił, że za domownika uważa się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania. Warunki te musi także spełniać osoba, która chce doliczyć do ubezpieczenia rolniczego okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców jako domownik przed wejściem w życie tej ustawy. Zatem okoliczność pozostawania w tym czasie w stosunku pracy i podlegania z tego tytułu ubezpieczeniu społecznemu wyłącza możliwość zaliczenia równoległego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do rolniczego stażu ubezpieczeniowego. Także kolejna, aktualnie obowiązująca ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291) na podstawie art. 16 ust. 3 wyłącza ubezpieczenie rolnicze w przypadku podlegania innemu ubezpieczeniu. / por wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 lipca 2013 r. III AUa 1513/12 Legalis Numer 736521/

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wnioskodawca domagał się zaliczenia do okresu podlegania ubezpieczeniu rolników okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 10.03.1982r. do dnia 31.12.1982, którą zeznaniami świadków wykazał w postępowaniu przed ZUS wnosząc o przyznanie świadczenia. Jednocześnie jednak co bezsporne w okresie tym był zatrudniony w oparciu o umowę o pracę na kolei, w związku z którą podlegał obowiązkowi ubezpieczenia. Tym samym nie był domownikiem rolnika, a jego żądanie w tym zakresie, z uwagi na treść powołanych powyżej przepisów, nie może zostać uwzględnione.

Przy tym bez wpływu na powyższą ocenę pozostaje powołane przez pełnomocnika wnioskodawcy orzecznictwo - wyrok SA w Białymstoku z dnia 16.07.2014 r. III AUa 1941/13 Lex 1493859. W istocie w uzasadnieniu wskazanego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny stwierdza że, ustalenie iż wnioskodawczyni w spornych okresach podlegała ubezpieczeniu pracowniczemu nie przesądza ani nie wyklucza tego, że w tych samych okresach wnioskodawczyni mogła również podlegać ubezpieczeniu rolniczemu. Niemniej jednak orzeczenie to dotyczy innego niż w przedmiotowym przypadku stanu faktycznego. We wskazanym przypadku sporną była kwestia czy wnioskodawczyni faktycznie podlegała również - równocześnie z ubezpieczeniem pracowniczym - ubezpieczeniu społecznemu rolników (czyli czy spełniała przesłanki tego podlegania), oraz czy okres tego podlegania może być jej zaliczony do emerytury rolniczej, w związku z pobieraniem przez nią emerytury pracowniczej. Odpowiadając na to pytanie Sąd Apelacyjny wskazał, iż o ile jednak można podzielić wywód Sądu Okręgowego, co do tego, że wnioskodawczyni nie mogła podlegać ubezpieczeniu rolniczemu jako domownik, bo tego pojęcia wspomniana ustawa z 1972 r. nie znała, to nie jest prawnie wykluczone podleganie przez nią temu ubezpieczeniu w przypadku prowadzenia

działu specjalnego. Wobec powyższego powołanie przytoczonej tezy nie może prowadzić do spodziewanych przez stronę skutków procesowych.

Jednocześnie Sąd przychyliła się do stanowiska organu rentowego, iż złożone na etapie ubiegania się o wcześniejszą emeryturę rolniczą przez wnioskodawcę oświadczenie, że nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z innego tytułu nie mogło zostać zakwalifikowane inaczej jak tylko świadome wprowadzenie w błąd organu rentowego.

Zgodnie z art. 44 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników prawo do świadczeń z ubezpieczenia lub ich wysokość ustala się ponownie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu na zasadach określonych w przepisach emerytalnych.

Z kolei w myśl art. 114 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

1. W sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli:

1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;

2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;

3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;

4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;

5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;

6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

1d. O wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie uchylecia lub zmiany decyzji, o której mowa w ust. 1, organ rentowy zawiadamia niezwłocznie osobę zainteresowaną.

1e. Uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres:

1) 10 lat - w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2-4;

2) 5 lat - w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 i 5;

3) 3 lat - w przypadku określonym w ust. 1 pkt 6.

1f. Przepisu ust. 1e nie stosuje się, jeżeli:

1) w wyniku uchylecia lub zmiany decyzji z przyczyn określonych w ust. 1 osoba zainteresowana nabędzie prawo do świadczenia lub świadczenie w wyższej wysokości;

2) uchyleciu lub zmianie podlega decyzja o ustaleniu kapitału początkowego, który nie został uwzględniony do obliczania wysokości emerytury ustalonej prawomocną decyzją.

W istocie zgodzić należy się z odwołującym, iż przesłanka świadomego wprowadzenia w błąd nawiązuje do winy osoby pobierającej świadczenie. W prawie ubezpieczeń społecznych nie sformułowano osobnej definicji winy. W piśmiennictwie wyrażono pogląd, że winę w prawie ubezpieczeń społecznych należy interpretować w sposób zgodny z cywilistyczną konwencją pojęciową (T. Z., Stosowanie przepisów i pojęć prawa cywilnego, s. 21–22). Można więc przyjąć, że świadomym wprowadzeniem w błąd jest umyślne działanie zainteresowanego przyjmujące postać dolus

directus lub dolus eventualis, również w formie przemilczenia (por. M. Bartnicki, [w:] K. Antonów (red.), Ustawa o emeryturach i rentach, s. 582). Posiłkując się w tym zakresie art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj 2017 poz 1778) wskazać należy, iż podstawowym warunkiem uznania, iż wypłacone świadczenie podlega zwrotowi, jest brak prawa do świadczenia oraz posiadanie świadomości tego faktu przez osobę przyjmującą świadczenie w związku ze stosownym pouczeniem. (por SN w wyroku z dnia 2 grudnia 2009 r., I UK 174/09, LEX nr 585709, wyrok SA Szczecin z dnia 06-12-2012 III AUa 548/12 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 02-12-2009 I UK 174/09). Nienależnie pobrane świadczenie jest także wówczas, gdy zostało wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenie (wyrok s.apel. w Rzeszowie 2015.02.25 III AUa 855/14 LEX nr 1665127). Judykatura zakreśla szeroko ramy zachowań kwalifikowanych jako świadome wprowadzenie w błąd organu ubezpieczeń społecznych tj. jako działania ubezpieczonego polegające na bezpośrednim oświadczeniu nieprawdy, przemilczeniu faktu mającego wpływ na prawo do świadczeń, złożeniu wniosku w sytuacji oczywiście nieuzasadniającej powstania prawa do świadczenia oraz okoliczność domniemanego współdziałania wnioskodawcy z innymi podmiotami we wprowadzeniu w błąd organu rentowego (wyr. SN z 5.4.2001 r., II UKN 309/00, OSNP 2003, Nr 2, poz. 44; wyr. SN z 8.1.1999 r., II UKN 406/98, OSNAPiUS 2000, Nr 5, poz. 196; wyr. SN z 29.7.1998 r., II UKN 147/98, OSNAPiUS 1999, Nr 14, poz. 471; wyr. SN z 20.5.1997 r., II UKN 128/97, OSNAPiUS 1998, Nr 6, poz. 192; wyr. SN z 14.4.2000 r., II UKN 500/99, OSNAPiUS 2001, Nr 20, poz. 623). Udzielenie nieprawdziwej odpowiedzi na pytanie o pozostawanie w zatrudnieniu zawarte we wniosku o emeryturę składane w organie rentowym nie może być usprawiedliwione nieprecyzyjnym pouczeniem i może być uznane za "świadome wprowadzenie w błąd" uzasadniające żądanie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (wyr. SN z 9.3.2012 r., I UK 335/11, L.).

W kontekście powyższego podnieść należy, że na gruncie rozpoznawanego przypadku brak podstaw do uznania, iż wnioskodawca świadomie nie wprowadził organu rentowego w błąd nie informując go, że w okresie pracy w gospodarstwie rolnym teściów nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z innego tytułu.

Podnieść należy, iż w kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia, który ubezpieczony wypełniał ubiegając się o świadczenie, podano wprost, iż wnioskodawca zobligowany był wskazać kolejno: okresy nauki, pracy w gospodarstwie rolnym, okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz udokumentowane okresy: służby wojskowej, podlegania ubezpieczeniu z innego tytułu, pracy przymusowej po 1.09.1939r., itp., Tym samym wnioskodawca nie powinien mieć żadnych wątpliwości co do tego jakie dane i w jakim zakresie winny być przekazane organowi rentowemu celem uzyskania wnioskowanego świadczenia. Błędna interpretacja pouczenia w tym zakresie podobnie jak i nie dość precyzyjne zapoznanie się z jego treścią obciąża świadczeniobiorcę /por odpowiednio nadal aktualne poglądy wyrażone w wyroku SN z 18.04.1986 II URN 36/86 niepubl oraz wyr. (...) z 5.1.1961 r. I TR (...), niepubl./,

Ponadto znamionym jest, iż składając wniosek o świadczenie wnioskodawca złożył oświadczenie k. 27 akt KRUS potwierdzające, że „w okresie objętym zeznaniami świadków nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z innego tytułu, nie odbywał czynnej służby wojskowej”. Powyższe pozostawało w oczywistej sprzeczności z okolicznościami faktycznymi. Wobec tego wnioskodawca nie może zasłaniać się niewiedzą w tym zakresie.

W końcu podkreślić należy, iż wnioskodawca zarówno w kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia, jak i druku oświadczenia dotyczącego potwierdzenia, że „w okresie objętym zeznaniami świadków nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu z innego tytułu, nie odbywał czynnej służby wojskowej” został pouczony o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania wynikającej z art. 233§ 1 kk. Mimo to odwołujący nie dołożył należytej staranności i w sposób zawiniony co najmniej nierzetelnie /o ile nie wprost świadomie/ wypełnił składane do KRUS dokumenty wprowadzając organ rentowy w błąd co do okoliczności warunkujących wypłatę świadczeń. Z tych też względów i w tym zakresie zaskarżona decyzja odpowiada prawu.

Reasumując wnioskodawca z uwagi na istnienie innego tytułu obowiązkowego ubezpieczenia nie był domownikiem rolnika a ponowne ustalenie przez organ rentowy prawa do świadczeń J. B. w okolicznościach rozpoznawanego

przypadku nie naruszało cytowanych przepisów prawa, bowiem po wyłączeniu spornego okresu wnioskodawca nie spełniał warunku 30 lat ubezpieczenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawcy jako bezzasadne.